

branjena i odbačeno svako naoružanje i svaki rat te mi postenemo pravi, potpuni ostvaritelji mira.

O da Tvoje kraljevstvo napreduje u miru i da mi stvorimo novo razdoblje ljudskih odnosa što se temelji na Istini, Slobodi, Pravdi i Ljubavi!

Angelo Fernandes,
nadbiskup New Delhija

i
počasni predsjednik
Svjetske konferencije relegija za mir

BILJEŠKA O BIBLIJI

Ivan Pavić

Njemačke ustanove Evangelisches Bibelwerk i Katholisches BW u Stuttgartu, u zajednici sa sličnim ustanovama u Austriji i Švicarskoj, izdale su god. 1978. knjigu *Die Gute Nachricht* koja sadrži dobar izbor iz SZ i sav NZ »in heutigem Deutsch« — suvremenom njemačkom govoru. Sličan pothvat sprema se u Italiji, gdje će katolici zajedno s evangelicima izdati Bibliju »in lingua corrente«, u govornom jeziku.

Poznato je da današnji bibličari nastoje prevoditi Bibliju iz originala, hebrejskoga i grčkoga. To je dobro; ali koji put se dolazi do ropskog prijevoda samih riječi, tako da smisao postane mutan i nejasan, a koji put i iskrivljen. Biblija je za sav kršćanski puk, pa i prijevod treba da je, koliko je moguće, pučki. Treba paziti posebno na smisao koji je u skladu s vjerom i moralom.

Mi nemamo sada na hrvatskom jeziku Bibliju na koju se u tom pogledu možemo sasvim osloniti. Tako je glede Starog zavjeta, a također i glede NZ. Novi crkveni zakonik (1983) nalaže strože propise za odobrenje prijevoda Biblije (kan 825).

Ja ću ovdje navesti, kao primjer, samo jedno mjesto iz SZ, i to iz Psalmata koji se sa narodom pjevao na nedjeljnoj Večernjoj, tj. Ps 110/109. U 3. retku stoji: »... kao rosa iz krila zorina uza te su mladi ratnici.« (Neću ovdje, kao pacifist, isticati negodovanje kod crkvenog pjevanja o »mladim ratnicima« ...). Taj je tekst iz »Biblije Stvarnosti« prenesen i u Časoslov, a preko njega i u naše nove molitvenike.

U Šarićevoj Bibliji to je mjesto glasilo: »Iz krila zore izvire ti rosa tvoje mladosti.« Stari Daničićev prijevod (izd. 1874) ima: »Kao rosa zori iz utrobe, tako je u tebi mladost tvoja.« Mi smo u Istri (prije 20 godina) pjevali: »... prije danice sam te, kano rosu, rodio.« Taj je psalam mesijanski. Zato se ta izreka može tumačiti za vječno božansko rođenje Kristovo (usp. C. Tomić: *Psalmi*, Zagreb, 1973, str. 143).

»La S. Bibbia«, sv. II, u prijevodu iz originalnih tekstova (Salvatore Garofalo e co.) ima: »... su monti santi, prima dell'aurora ti ho generato.« Ondje se u

bilješci kaže da za to mjesto postoje različiti prijevodi jer je hebrejski tekst loše sačuvan, pa se Vulgata oslonila na grčki prijevod Sedamdesetorice. To je znao naš sv. Jeronim, koji je učio hebrejski u starom Betlehemu, a grčki je razgovarao u svojoj domovini. On je za taj psalam uzeo grčki prijevod — kako su se prije njega služili njime i apostoli — pa je preveo: »*ex utero ante luciferum genui te.*«

U Novoj Vulgati, koju je god. 1979. promulgirao sadašnji Papa, budući da su u nju uneseni mnogi ispravci ili izmjene na temelju najnovijih studija, spomenuto mjesto glasi jednako kao i u sv. Jeronima. Zato bi bilo dobro vratiti u naše molitvenike (i časoslove) tekst koji smo imali prije. Pa u našim Večernjama slavimo Krista, za kojega Gospodin govori: »Prije danice... sam te rodio!« To je ljepše nego pjevati o »mladim ratnicima«...

Kad to »rođenje prije danice« primijenimo na Krista, u skladu smo i sa sljedećim retkom 4: »Zauvijek ti si svećenik po redu Melkizedekovu.« Ako se ovo u 4. odnosi na Krista, zašto ne i ono u 3. retku?

BILJEŠKA O SIBIRI

TKO PIŠE NEISTINE I BESMISLICE?

Edo Pivčević

U CRKVI U SVIJETU br. 1, 1985. g-đa B. Zelić Bučan objavila je članak pod naslovom *Povijesni osvrt na Kartular sv. Petra u Selu*. U bilješkama pod tekstom ona se opet okomila na mene što sam preradio, ili dao preraditi, njezine tekstove za moje englesko izdanje Kartulara (*The Carulary of the Benedictine Abbey of St Peter of Gumay, Bristol, 1984*). Ona tvrdi da je g-đa Hawkesworth, suautorica uvodnog članka, unijela u njezin tekst »niz historijskih neistina, pa i neke očite besmislice«. Također tvrdi da sam ja slično postupio s njezinim glosarijem (značajno je da za to ne navodi nikakvih primjera). Već sam ranije odbacio njezine neosnovane optužbe u časopisu MARULIC, i ne bih se osvrtao na njezino pisanje da ona ne izvrće činjenice i grubo vrijeđa jednu nedužnu gospođu. U tekstu njezine suautorice nema ni neistina ni besmislica.

U podbilješki 27a ona tvrdi da je njezina suautorica »grubo intervenirala« u njezin tekst, napisavši, među ostalim, da je uslijed sukcesivne mletačke, turske i austrijske administracije uslijedila propast srednjovjekovne hrvatske države, što je svakom jasno da je očita besmislica. Dakako da je to besmislica, ali to u tekstu ne stoji. U engleskom izdanju stoji doslovce ovo: »That this use of the term (radi se o riječi »župan« — E.P.) became established was probably due to the fact that under successive Venetian, Turkish and Austrian administrations, following the collapse of the mediaeval Croation state, the initial political meaning of the term became lost.« Riječ. »following« ovdje znači 'poslije' ili 'nakon', a ne kao što gospođa Zelić Bučan nagada 'uslijed'.

Isto tako latinski stih iz Petrova epitafa: »Et dum vigui terror in orbe fui« — gospođa Zelić Bučan prevodi: »I dok sam živio, bio sam u svijetu nasilnik«. Nasilnik? Siromah Petar se prevrće u grobu. Jedva da bi ga netko tko ga inače hvali i slavi u epitafu zvao »nasilnikom«, a najmanje on sam sebe, ako je doista on sam skovao prva četiri stiha. Da, bio je možda za života toliko moćan da ga se ljudi bojahu; ali nipošto »nasilnik«. Stih je pun ironije prema samome sebi.